

ΚΑΠΟΤΕ... ΣΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑ– Το πανηγύρι

Τους Δώδεκα Απόστολους, πολιούχους του χωριού, γιορτάζαμε κάθε 30 Ιουνίου, το πρωί προσκυνώντας στην εκκλησιά μας και το βράδυ χορεύοντας στο Μούρκου. Παλαιότερα, κάποια γλέντα στήνονταν και έξω από το ναό μετά τη Θεία Λειτουργία, αλλά γρήγορα η συνήθεια αυτή ατόνησε. Έτσι, ο επίσημος εορτασμός αφέθηκε στον έμπειρο μαγαζάτορα που από μέρες πριν φρόντιζε για την άψογη διοργάνωση. Κρασί, μπύρες, σφαχτά, το περίφημο κοκορέτσι του, όλα έπρεπε να είναι διαθέσιμα στην ώρα τους και φρόντιζε έγκαιρα για την εξασφάλισή τους. Το ίδιο έκανε και για την οργάνωση του χώρου, τη διάταξη των τραπεζιών, την εξασφάλιση του απαιτούμενου χώρου πίστας, τη μικροφωνική κτλ.

Από νωρίς το απόγευμα όλο το χωριό μοσχοβολούσε το ψητό κρέας που θα προσφερόταν λίγες ώρες αργότερα, η δε μυρουδιά του κοκορετσιού έκανε πολλούς από εμάς να τρέχουμε να αγοράσουμε έστω και μια ελάχιστη ποσότητα. Άρον-άρον προσπαθούσαμε να εξασφαλίσουμε λίγα χρήματα για την πολυπόθητη απόλαυση που κόστιζε μία δραχμή το κομμάτι. «Δεν είναι για τώρα, είναι για το βράδυ» μας αποθάρρυνε πάντα ανένδοτος σε κάθε ικεσία μας «μόνο δυο-τρία ρε μπάρμπα-Θανάση» και πολλές φορές δεν αργούσε να πάρει και τον πήχη για να μας διώξει. Ποτέ δεν κατάλαβα τι το ήθελε αυτό το «εργαλείο» και φαντάζομαι πως, επιδέξιος παντοπώλης καθώς ήταν, ίσως κάποτε να πουλούσε και υφάσματα συν τοις άλλοις.

Με το σούρουπο φτάνανε και οι οργανοπαίχτες («τα όργανα» όπως τους λέγαμε), το κλαρίνο, η κιθάρα, το ακορντεόν και το βιολί, όλοι τους αυτοδίδακτοι από τα γύρω χωριά. Δοκιμάζανε τα όργανα και τη μικροφωνική «ένα-δύο, ένα-δύο» σαν να ήταν το σύνθημα να αρχίζει να καταφτάνει ο κόσμος. Και πράγματι, σε λίγη ώρα είχαν γεμίσει όλα τα τραπέζια και οι μπύρες «δίνανε και παίρνανε» για αρχή, μέχρι να φτάσει και το ψητό. Τότε ακριβώς,

λίγο πριν την έναρξη του πανηγυριού, κάθε παρέα έπαιρνε το νούμερο της για το χορό. «Παρέα τάδε τόσα άτομα Νο 1, παρέα τάδε τόσα άτομα Νο 2...» και η αγωνία έφτανε στο κόκκινο μέχρι να έρθει του καθενός η σειρά. Δεν ήταν λίγες οι φορές που οι προηγούμενες χορευτικές ομάδες καθυστερούσαν τόσο που άλλες υποψήφιες απογοητευμένες τα παράταγαν και πήγαιναν για ύπνο.

Οι οργανοπαίχτες πληρώνονταν από τον «πρώτο» κάθε χορευτικής ομάδας και ουσιαστικά από κάθε μέλος, καθότι όλοι τους τελικά «μπαίνανε μπροστά» να σύρουν τον επόμενο χορό. Τα χαρτονομίσματα, σαν πετσετάκια που λέει και το τραγούδι, γεμίζανε το ψαθωτό πανέρι στα πόδια ενός από την ορχήστρα, που συνήθως ήταν ο κλαριντζής. Ο κλαριντζής! Η ψυχή του πανηγυριού και συνάμα το πιο τραγικό πρόσωπο της βραδιάς. Γιατί δεν φτάνει που έπρεπε κυριολεκτικά να σκάει για ώρες ολόκληρες φουσκώνοντας και ξεφουσκώνοντας φυσώντας το σουραύλι του, έπρεπε να δέχεται και όλη τη μεγαλοπρεπή και συνάμα αποκρουστική γενναιοδωρία κάθε μερακλή που με ένα ηχηρό «φτου!» του κόλλαγε κάθε τόσο επιδεικτικά κάποιο χαρτονόμισμα στο μέτωπο. Και βέβαια την ώρα του απολογισμού δε υπήρχε η ανάλογη «αποζημίωση» και το χρήμα μοιραζόταν κανονικά στα τέσσερα.

Κατά τα πρώτα χρόνια του πανηγυριού το ρεπερτόριο συνέθεταν κλασικά ακούσματα της παραδοσιακής μας μουσικής με την Ιτιά, τον Αητό και την Παπαλάμπραινα στην πρωτοκαθεδρία των τσάμικων και την Μουρμούρα ή το Δυο μαύρα μάτια αγαπώ στα συρτά. Με το πέρασμα των χρόνων, η μουσική άρχισε να εκφυλίζεται όπως συμβαίνει με κάθε τι νεωτεριστικό του σύγχρονου πολιτισμού μας και τα αυθεντικά δημοτικά μας τραγούδια, πραγματικά μνημεία τέχνης μουσικής και λόγου, αντικατασταθήκανε από το πλούσιο και πανηγυρτζίδικο ρεπερτόριο σύγχρονων ερμηνευτών, με κατισχύουσα την Έφη Θώδη.

Ο χώρος του χορού (το μπροστινό τμήμα της πλατείας πριν την είσοδο στο κατάστημα) ήταν μια αυθεντική πασαρέλα της εποχής. Εκεί κάθε νεανίς θα επιδείκνυε – συνάμα με τις χορευτικές της δυνατότητες - τα κάλλη της που το καινούριο της φόρεμα αναδείκνυε κι εκεί πολλές φορές (κυρίως παλαιότερα)

γεννιόντουσαν οι σκέψεις για πολλά προξενιά. Μια καλή χορεύτρια, αν τύχαινε να είναι και λίγο όμορφη, εξασφάλιση τη μισή εγγύηση επιτυχίας ενός γάμου. Η άλλη μισή εξασφαλιζόταν από πληροφορίες περί του «οικογενειακού» της και του πρότερου βίου της. Γνωρίζοντας οι κοπέλες αυτή την ιδιαιτερότητα του πανηγυριού, φρόντισαν – προς μελλοντικής τους εξασφάλιση – να δείξουν τις δεξιότητές τους στο χορό και να αποδείξουν την αξία τους ως υποψήφιας αργότερα σύζυγοι και μητέρες.

Το γλέντι κρατούσε έως τις πρώτες πρωινές ώρες και όταν πλέον οι οργανοπαίκτες είχαν κάνει «τη μπάζα» τους κι ετοιμαζόντουσαν για την πρωινή τους ξεκούραση, κάποιες σπάνιες φορές υπήρχε ένα ευχάριστο φινάλε και για μας τα παιδιά. Για μας που δεν είχαμε ακόμη αντιληφθεί ούτε την αξία της μουσικής μας παράδοσης, ούτε τη μαγεία της εξαίσιας Σέντζας, αυτής της ιδιότυπης χορογραφίας του τσάμικου που ως χωριό μας έκανε μοναδικούς. Είτε από τα κασετόφωνα των αυτοκινήτων που ήταν παραταγμένα κάτω από την πλατεία του καφενείου, είτε από κάποιο φορητό που θα είχε φέρει κάποιος, παίρναμε κι εμείς οι νεώτεροι μέρος στο χορό, λικνιζόμενοι στον καθιερωμένο για την εποχή ρυθμό του «σέικ» με τα γνωστότερα για την εποχή *El Cumbachero*, *Voulez Vous*, *Daddy Cool* κλπ.

Τα ωραία πανηγύρια στο χωριό μας σταμάτησαν αρκετά χρόνια πριν αρρωστήσει ο μπαρμπα-Θανάσης και κλείσει αργότερα το καφενείο του (πραγματικό μνημείο κι αυτό της ιστορίας του χωριού μας). Όπως και πολλά άλλαξαν από τη στιγμή που ο ίδιος λόγω αδυναμίας του παραιτήθηκε, επαληθεύοντας ότι «το χωριό έσβησε μετά το Μούρκο». Όμως στη μνήμη μας, ούτε εκείνα τα όμορφα πανηγύρια μπορούν να σβήσουν, ούτε και κάθε εικόνα από τον λατρεμένο τόπο μας που αναπαριστούμε κάθε τόσο με τα μάτια της ψυχής και που ίσως μάταια προσπαθούμε με περιγραφές να μεταλαμπαδεύσουμε στους νεώτερους. Έχουν αλλάξει τόσο πολύ οι καιροί που όλα αυτά ίσως μοιάζουν με ένα βάζο αποξηραμένα λουλούδια.

Συνεχίζεται.....